

5. Романів, С. Р. Основні напрямки удосконалення правового регулювання судово-економічної експертизи в Україні / С.Р. Романів, І.Д. Голяш // Економіка та суспільство. – Мукачів: Мукачівський державний університет. – 2017. – №10. – С.796-801.

6. Федчишина, В. В. Щодо окремих аспектів податкової експертизи / В.В.Федчишина // Фінансове право. – 2016. – №1(35). – С.38-42.

КУЛЬЧИЦЬКИЙ Р.Б.
ст. групи ОЕЕМз-21

ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах високого рівня тінізації економіки України і розповсюдження напівлегальних методів ухилення від сплати податків доцільно посилити контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств, зокрема у напрямку попередження вчинення економічних правопорушень. Економічна нестабільність суб'єктів господарювання призводить до виникнення спірних питань між співвласниками, акціонерами та іншими учасниками ринкових відносин, які часто закінчуються судовими розглядами відповідно. Тому ініціювання процесу формування такої незалежної системи як інститут економічної експертизи є обов'язковим [1].

Слід зазначити, що передумови поширення концепції економічної експертизи та перспективи її застосування в сучасних умовах зводяться до таких особливостей:

- оскільки зовнішнє середовище, в якому працюють підприємства є мінливим, то залучення експертів-економістів має сприяти виявленню змін не тільки внутрішнього середовища (як це раніше робили економісти), але і зовнішнього середовища на основі отриманої економічної інформації;
- ринкові умови зумовлюють необхідність удосконалення системи управління, яка б забезпечувала гнучкість і надійність функціонування підприємства, тому процедури економічної експертизи мають допомагати розробці стратегії виживання підприємства в умовах жорсткого конкурентного середовища;

- виходячи з того, що організація і методологія системи інформаційного забезпечення постійно змінюється, то використання елементів економічної експертизи повинно забезпечити оптимізацію даних з точки зору їх кількості, якості, часу отримання і вартості;
- практика свідчить, що в основному управлінські рішення приймаються інтуїтивно, тому результати економічної експертизи мають зорієнтувати підприємство на прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень.

Необхідно зазначити, що на вітчизняних промислових підприємствах відділу економічної експертизи немає, а функціонують переважно такі структурні підрозділи як: фінансовий відділ, економічний відділ, відділ збуту, бухгалтерія і т.д., які в деякій мірі реалізують функції відділу економічної експертизи.

Зокрема, фінансовий відділ забезпечує інформаційну підтримку управлінських рішень щодо управління фінансовими ресурсами підприємства. Працівники економічного відділу аналізують дані бухгалтерського обліку шляхом розрахунку окремих економічних показників. Бухгалтерія забезпечує відображення фінансово-господарської діяльності підприємства у системі обліку [2].

На нашу думку, на великих промислових підприємствах доцільно створити відділ економічної експертизи у складі 3-4 чоловік. Проте таке нововвпровадження має бути поступовим, із розширенням штату служби та поглибленням функціональних обов'язків працівників. Роботу відділу економічної експертизи повинні забезпечувати такі спеціалісти як: експерт-технолог, експерт-аналітик, експерт інформаційних систем. Представлений професійний склад має очолювати керівник відділу економічної експертизи, призначений наказом керівника підприємства.

Новостворений відділ безпосередньо підпорядковується керівнику підприємства. При підготовці матеріалів для керівництва відділ економічної експертизи буде використовувати дані діяльності представлених вище служб. Це є позитивним моментом у роботі експертів-економістів, оскільки виключається можливість необ'єктивної оцінки стану підприємства з боку окремих керівників.

В подальшому представимо основні напрямки роботи відділу економічної експертизи щодо дослідження показників наявності та руху грошових коштів підприємства.

Для визначення ефективності використання грошових коштів експерт-економіст аналізує рух грошових коштів за минулі роки і прогнозує його на стратегічний період. В умовах дефіциту грошей перед дослідником постають такі питання: кому, в якому розмірі та в які терміни треба здійснити оплату, щоб найефективніше використати обмежені грошові ресурси.

І навпаки: якщо маса грошей перевищує загальну суму витрат і платежів, то експерту необхідно визначати, у які сфери діяльності направити вільні кошти чи може краще здійснити комбінацію - частину спрямувати на операційну, фінансову (покупку цінних паперів) або інвестиційну (розширення потенціалу виробництва, збуту) діяльність.

В умовах різноманіття варіантів використання грошей працівники відділу економічної експертизи у співпраці із фінансовим відділом повинні розробити не один, а можливо, декілька десятків балансів надходжень та видатків коштів і вибрати з них найефективніший, який забезпечить у майбутньому найбільший приріст грошової маси. Гроші в конкретному періоді слід витратити таким чином, щоб вони принесли максимальний приріст в наступному.

На основі Звіту про рух грошових коштів експерт-економіст аналізує їх формування та витрачання за рік за видами діяльності з розшифровкою окремих статей, визначає відхилення абсолютних і відносних величин, а також структуру грошей. Проте такий загальний аналіз не є інформативним без визначення факторів, які вплинули на відхилення. Необхідно розробити методику фактичного аналізу надходження і витрачання грошових коштів.

У ході проведення економічної експертизи грошових коштів доцільно проаналізувати ряд показників, що характеризують роботу грошей. Так, відношення «прибуток / гроші» показує наскільки активно гроші сприяли формуванню прибутку, відношення «дебітори / гроші» відображає «заморожені» або вилучені з обороту грошові кошти, відношення «гроші / робочий капітал» характеризує роль грошей у формуванні робочого капіталу (власних оборотних коштів).

Доцільно також розрахувати показники грошової маси на одного працюючого, в тому числі на одного робітника, приріст грошей чи зменшення на одного працюючого і одного робітника, приріст грошей, використаних на приріст власного капіталу та інші показники. Експерту-економісту важливо проаналізувати величину грошової маси, втраченої внаслідок неправильних рішень та вибору

неправильної тактики і стратегії. Тому упущена вигода має стати об'єктом аналізу грошових коштів.

Таким чином, впровадження відділу економічної експертизи в систему управління підприємства необхідно здійснювати на всіх етапах організації і функціонування підприємницької діяльності. Даний відділ повинен реагувати на слабкі сигнали, оперативно втручатись у процеси, які несуть загрозу підприємству, виявляти та послаблювати вплив несприятливих тенденцій.

Література

1. Адамик Б.П. Банківські електронні послуги: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2005. – 94 с.

2. Романів, С.Р. Контролінг показників використання грошових коштів в системі управління підприємством / С.Р. Романів // Збірник матеріалів круглого столу: «Контролінг в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку». – Тернопіль, 2012. – С. 70-74.

3. Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу: монографія // В. А. Дерій, І. Д. Голяш, М. Т. Щирба, С. І. Саченко, І. В. Спільник, О. М. Загородна, Я. І. Костецький, В. З. Семанюк, В. М. Серединська, Р. В. Ціщик, Л. П. Матійчук, та інші. – Тернопіль: Крок, 2016. – 362 с.